

UCHWAŁA NR XVIII/117/2021
RADY GMINY SOBIENIE-JEZIORY
z dnia 25 lutego 2021 r.

**w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania
Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2021 r.**

Na podstawie art. 18. ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 713 z późn. zm.), art. 4¹ ust. 2 i 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2019 r. poz. 2277 z późn. zm.) oraz art. 10 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. 2020 r. poz. 2050) Rada Gminy Sobienie-Jeziory uchwala, co następuje:

§ 1. Uchwala się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2021 r. stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy
Jerzy Janasz

GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH I PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII NA 2021r.

Rozdział I.

Cele główne i szczegółowe programu

§ 1.

Cele główne Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii to:

- 1) ograniczanie zdrowotnych i społecznych skutków wynikających z nadużywania napojów alkoholowych i używania innych środków psychoaktywnych przez mieszkańców gminy;
- 2) podnoszenie poziomu wiedzy i świadomości mieszkańców gminy dotyczącej przyczyn i skutków nadużywania alkoholu, zażywania narkotyków oraz stosowania przemocy;
- 3) prowadzenie skoordynowanych działań profilaktycznych i terapeutycznych oraz promocja zdrowego stylu życia.

§ 2.

Określa się cele szczegółowe programu:

- 1) zapewnienie dzieciom i młodzieży dostępu do programów profilaktycznych z zakresu profilaktyki uniwersalnej,
- 2) rozpoznawanie specyfiki problemów alkoholowych i innych używek na terenie Gminy Sobienie-Jeziory, zmniejszanie rozmiarów istniejących problemów oraz ich skutków;
- 3) prowadzenie działalności edukacyjno-profilaktycznej dla dorosłych i dzieci oraz promowanie zdrowego stylu życia;
- 4) zmniejszanie rozmiarów naruszeń prawa na rynku alkoholowym;
- 5) podejmowanie współpracy z instytucjami, organizacjami i innymi jednostkami działającymi na rzecz propagowania życia bez uzależnień i nałogów;
- 6) podnoszenie kwalifikacji osób pracujących w dziedzinie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych używek;

- 7) wspieranie realizacji szkolnych i środowiskowych imprez oraz programów profilaktycznych rekomendowanych .

Rozdział II

Zadania i sposoby realizacji programu

§ 3.

1. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin poprzez:

- 1) działalność informacyjną skierowaną do społeczności lokalnej na temat możliwości korzystania z pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych od alkoholu;
- 2) rozwijanie i wspieranie działalności punktu informacyjno-konsultacyjnego ;
- 3) wspieranie placówek leczenia uzależnienia od alkoholu m.in. poprzez dofinansowanie realizacji programów psychoterapii uzależnienia od alkoholu, indywidualnej psychoterapii osób uzależnionych oraz programów pomocy psychologicznej i psychoterapii dla osób doświadczających przemocy i osób stosujących przemoc domową;
- 4) opłacanie kosztów badania biegłych (psycholog i psychiatra) orzekających w przedmiocie uzależnienia od alkoholu;
- 5) ponoszenie kosztów postępowania sądowego w sprawach o zobowiązanie do leczenia w placówkach odwykowych.

2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy uzależnień od alkoholu i narkotyków pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie:

- 1) podejmowanie czynności zmierzających do objęcia leczeniem odwykowym osób uzależnionych od alkoholu poprzez:
 - a) przyjęcie zgłoszenia o przypadku wystąpienia nadużywania alkoholu lub narkotyków,
 - b) zaproszenie osoby na rozmowę wspierająco-motywuującą,
 - c) motywowanie osób pijących ryzykownie i szkodliwie do zmiany szkodliwego wzoru picia,
 - d) kierowanie na badania pozwalające ustalić uzależnienie od alkoholu,
 - e) udzielanie i gromadzenie informacji o formach profesjonalnej pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej osobom uzależnionym i współuzależnionym w ośrodkach na terenie powiatu, regionu i województwa;

- f) motywowanie do podjęcia leczenia stacjonarnego w zakładach leczenia odwykowego,
 - g) kierowanie do Sądu wniosków o poddanie obowiązkowi leczenia odwykowego,
 - h) uruchomienie procedury „Niebieskiej Karty” w przypadku wystąpienia przemocy w rodzinie,
- 2) udzielanie pomocy psychospołecznej dorosłym członkom rodziny z problemem alkoholowym;
- 3) przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie z problemem alkoholowym poprzez:
- a) pomoc ofiarom przemocy domowej oraz współpraca merytoryczna z Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
 - b) upowszechnianie wiedzy na temat procedury „Niebieskiej Karty”,
 - c) finansowanie szkoleń i kursów służących podniesieniu kompetencji w zakresie wiedzy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
 - d) edukacja rodziców w zakresie umiejętności wychowawczych.
- 4) pomoc psychologiczna i socjoterapeutyczna dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym w szczególności poprzez:
- a) organizowanie i finansowanie kolonii, półkolonii bądź obozów z programami profilaktycznymi dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym w ścisłej współpracy w tym zakresie ze szkołami, Gminną Biblioteką Publiczną i Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej,
 - b) podnoszenie kwalifikacji osób działających w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomani poprzez organizowanie szkoleń dla osób pracujących z dziećmi,
 - c) wspieranie działań na rzecz organizowania wolnego czasu przez dzieci i młodzież z rodzin z problemem alkoholowym.
- 5) podnoszenie kwalifikacji osób działających w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi poprzez organizację szkoleń.

3. Prowadzenie działalności profilaktycznej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień i ich przeciwdziałaniu, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych poprzez:

- 1) tworzenie zintegrowanego systemu uniwersalnej, selektywnej i wskazującej profilaktyki problemowej obejmującej dzieci i młodzież, nauczycieli, rodziców oraz inne grupy społeczne mające wpływ na kształtowanie polityki trzeźwościowej;
- 2) wspieranie i finansowanie szkolnych programów profilaktycznych w szczególności rekomendowanych przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- 3) profilaktykę i promowanie stylu życia bez używek za pomocą udziału w ogólnopolskich kampaniach, m.in. w kampanii „Zachowaj Trzeźwy Umysł”, „Postaw na rodzinę”, „Niećpa”, „Zatrzymaj przemoc” i in.;
- 4) wspieranie sołeckich projektów i programów profilaktycznych promujących trzeźwy i bezpieczny sposób organizowania wolnego czasu, w szczególności działalności świetlic wiejskich i innych przedsięwzięć;
- 5) edukację w zakresie wiedzy o szkodliwości spożywania alkoholu i zażywania narkotyków;
- 6) zakup materiałów profilaktycznych, broszur, plakatów, ulotek, pomocy dydaktycznych, książek z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych;
- 7) podejmowanie działań edukacyjnych, kontrolnych i interwencyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych, które mają na celu ograniczanie ich dostępności i przestrzeganie zakazu sprzedawania i spożywania przez nieletnich i nietrzeźwych napojów alkoholowych;
- 8) podejmowanie działań edukacyjnych przeznaczonych do rodziców.

4. Wspomaganie działalności instytucji, osób fizycznych służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkotyków poprzez:

- 1) współpracę z instytucjami (ośrodkiem pomocy społecznej, szkołami, przedszkolami, służbą zdrowia, komisariatem policji, biblioteką, sądem, itp.), osobami fizycznymi którzy są współrealizatorami programu;
- 2) organizowanie letniego wypoczynku dla dzieci i młodzieży z grup ryzyka, pochodzących z rodzin dysfunkcyjnych, z problemem alkoholowym i narkomanii;
- 3) wspieranie imprez trzeźwościowych na terenie gminy Sobienie-Jeziory;
- 4) zakup materiałów informacyjnych, edukacyjnych z zakresu alkoholizmu, narkomanii i przemocy dla szkół, ośrodka zdrowia, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej i Punktu Konsultacyjnego.

5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art.13 i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z 26 października 1982r. (Dz.U. 2019r. poz. 2277) oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

6. Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

Rozdział III

Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

§ 4.

1. Członkom Komisji przysługuje za udział w posiedzeniu wynagrodzenie w wysokości 150,00 zł.
2. Przewodniczący Komisji otrzymuje wynagrodzenie w formie ryczału miesięcznego w kwocie 700,00 zł brutto za prowadzenie, przygotowanie i obsługę GKRPA.

Rozdział IV

Zasady finansowania programu.

§ 5.

1. Program finansowany jest ze środków pochodzących z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. W roku 2021 na realizację Programu wraz z działaniami w zakresie Przeciwdziałania Narkomanii przeznacza się kwotę 150 000,00 zł. Przeznacza się 130 000,00 zł na działania związane z Profilaktyką Alkoholową, a 20 000,00 zł na Przeciwdziałanie Narkomanii.
2. W ramach posiadanych środków dopuszcza się wprowadzenie zmian wydatków- zwiększenia, zmniejszenia w poszczególnych pozycjach.
3. Planowane wydatki razem stanowią kwotę 150 000,00 zł.

Rozdział V

Wysokość środków przeznaczonych na realizację Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Sobienie-Jeziory

§ 6.

1. Plan wydatków na realizowane zadania związane z Profilaktyką i Rozwiązywaniem Problemów Alkoholowych w Gminie Sobienie-Jeziory na 2021 rok.

1) Zakup materiałów informacyjnych, ulotek, broszur, publikacji, prasy profilaktycznej dla instytucji i mieszkańców;	1 500,00
2) programy profilaktyczne dla ofiar i sprawców przemocy;	2 500,00
3) badanie biegłych w przedmiocie uzależnienia;	2 000,00
4) koszty postępowania sądowego;	500,00
5) kampanie edukacyjne /ogólnopolskie/ i inne dla dorosłych i młodzieży szkolnej;	5 000,00
6) szkolenia dla przedstawicieli instytucji; służby zdrowia, oświaty, policji, pomocy społecznej, GKRPA, sprzedawców;	5 000,00
7) szkolne programy profilaktyczne dla młodzieży szkolnej;	40 000,00
8) wypoczynek dla dzieci i młodzieży z programem profilaktycznym z rodzin alkoholowych;	10 000,00
9) finansowanie punktu Informacyjno-Konsultacyjnego dla osób uzależnionych, doznających przemocy i ich rodzin; / terapeuta uzależnień, psycholog kliniczny, socjoterapeutka, logopeda/	20 000,00
10) finansowanie diet i ryczałtu dla członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;	12 000,00
11) imprezy trzeźwościowe i integracyjne dla mieszkańców gminy;	18 000,00
12) działalność wiejskich świetlic w czasie wakacji dla dzieci;	13 000,00
13) delegacje;	500,00
Razem	130 000,00

2. Plan wydatków na realizację zadań z Przeciwdziałania Narkomanii na 2021 r. :

1) Programy profilaktyczne dot. narkomanii;	14 000,00
2) programy edukacyjne na temat narkotyków i substancji psychoaktywnych;	5 300,00
3) zakup broszur , ulotek i materiałów dot. szkodliwego działania substancji psychoaktywnych na organizm;	500,00
4) delegacje	200,00
Razem	20 000,00

UZASADNIENIE

Spośród licznych problemów, jakie występują w naszym kraju, problemy związane z alkoholem, narkotykami są jednymi z najpoważniejszych problemów społecznych.

Według diagnozy przeprowadzonej w 2019r. w naszej gminie problem nadużywania alkoholu wysuwa się na pierwsze miejsce w naszej społeczności lokalnej.

W obecnej sytuacji pandemii ważne jest , aby nie tracić z pola widzenia problemów alkoholowych. Obecny trudny czas powoduje przedłużający się stres i lęk, a także ograniczenie kontaktów społecznych i izolację w domu co może wpływać na wzrost spożycia alkoholu. Konsekwencją obecnej sytuacji może też być wzrost zachowań przemocowych wobec członków rodziny.

Konsumpcja alkoholu oraz używanie narkotyków ma istotny wpływ na zdrowie fizyczne i psychiczne zarówno jednostek, jak i rodzin, a jej konsekwencje dotyczą nie tylko osób pijących szkodliwie, ale całej populacji. Dane na temat wzrostu spożycia alkoholu wśród młodzieży i znacznego obniżenia wieku inicjacji alkoholowej, występowanie przemocy, strat powodowanych przez pijących dorosłych i młodzież, oraz ogólnego przyzwolenia społecznego na spożywanie alkoholu przez młodych ludzi kierunkuje działania w tym zakresie w kierunku profilaktyki alkoholowej, a także w kierunku pomocy osobom uzależnionym i ich rodzinom. Dlatego działania w zakresie zapobiegania problemom uzależnienia od alkoholu i narkotyków i rozwiązywanie ich powinny być przedmiotem szczególnej troski ze strony organów administracji samorządowej.

Ustawa z dnia 11 września 2015r. o zdrowiu publicznym (Dz.U. z 2019r.,poz.2365 z późn. zm.),wprowadza nowe rozwiązania mające na celu wsparcie realizacji działań mających na celu budowanie kapitału zdrowotnego ludzi. Podstawą projektowanych działań jest rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 4 sierpnia 2016r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016-2020 (Dz. U. z 2016r. poz. 1492)(NPZ). Cel strategiczny NPZ to wydłużenie życia w zdrowiu RP, poprawa jakości ich życia związanej ze zdrowiem oraz ograniczanie społecznych nierówności w zdrowiu. Celem operacyjnym nr 2 NPZ jest „profilaktyka i rozwiązywanie problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi i innymi zachowaniami ryzykownymi.

Większość zadań realizowanych na poziomie gminy, zgodnie z ww. ustawami, w obszarze profilaktyki szczególnie uniwersalnej i edukacji społecznej, jest wspólnych lub zbieżnych, a ich adresatami są te same lub pokrewne grupy osób. Zasadne więc jest przyjęcie do realizacji zadań zapisanych w wymienionych ustawach jednego Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii. Nowoczesne podejście do profilaktyki, leczenia i rehabilitacji musi zakładać kontekst wszystkich uzależnień ze względu na upowszechniające się wzory łączenia substancji i przenoszenia uzależnień.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Sobienie-Jeziory na rok 2021 zawiera zadania, które będą realizowane z uwzględnieniem aktualnych potrzeb lokalnych, a także wykorzystaniem istniejących zasobów służących rozwiązywaniu problemów wynikających z uzależnień. Działania podejmowane w ramach niniejszego programu mają na celu promocję i ochronę zdrowia oraz zmniejszenie różnorodnych problemów powodowanych przez alkohol w całej społeczności lokalnej, a nie tylko w grupie podwyższonego ryzyka. Główne problemy to m.in. picie alkoholu przez młodzież, szkody zdrowotne związane z nadużywaniem alkoholu, zaburzenia życia rodzinnego związane z alkoholem, w tym zjawisko przemocy domowej, nietrzeźwość kierowców i spożywanie alkoholu w miejscach publicznych. Ze względu na to, że gmina Sobienie-Jeziory jest małą gminą, na terenie której nie posiadamy ośrodka leczenia odwykowego ani poradni terapii odwykowych, zadania do realizacji będą nakierowane przede wszystkim na profilaktykę uniwersalną.

Integralną częścią programu jest rozpoznanie środowiskowe uwzględniające diagnozę problemów lokalnych oraz zasobów w sferze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii jakimi dysponuje gmina.

Przy opracowaniu Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii w gminie Sobienie-Jeziory na rok 2021 uwzględnione zostały rekomendacje Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w 2021r, a także uwzględnione zostały zadania wskazane do realizacji przez Narodowy Program Zdrowia.

Została wykorzystana publikacja Krajowego Biura ds. Zapobiegania Narkomanii „Zasady tworzenia Gminnych Programów przeciwdziałania Narkomanii”.

Diagnoza sytuacji dotycząca problemów alkoholowych i substancji psychoaktywnych w gminie Sobienie-Jeziory

Liczba mieszkańców w Gminie Sobienie-Jeziory na dzień 31.12.2019r. wynosi 6 345 osób.

W 2020r. wpłynęły dwa wnioski o przeprowadzenie rozmów. Jedna osoba była wezwana na rozmowę. Skierowano 1 wniosek do Sądu Rodzinnego w Garwolinie o postanowienie w sprawie leczenia odwykowego.

W 2019r. na rozmowy motywujące zostało wezwanych 7 osób, dwie osoby dwukrotnie, do Sądu skierowano 4 wnioski o leczenie. Trzy osoby mają jeszcze czas na rozeznanie swoich problemów i podjęcie decyzji przez nich samych.

Jak wynika z danych z Zespołu Interdyscyplinarnego w 2019r. zostało założonych 6 Niebieskich Kart, w 2020r. dotychczas zostały założone 2 NK i 2 były kontynuowane z poprzedniego roku, dotyczących stosowania przemocy w rodzinie.

Ilość punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie w 2020 r. wynosi 24, z tego w 19 sklepach sprzedawane były napoje alkoholowe zawierające powyżej 18% alkoholu oraz w 4 barach. Alkohol do 18% jest dostępny w 16 sklepach i 5 barach, a piwo w 19 sklepach. Średnio przypada 1 punkt, w którym sprzedaje się napoje alkoholowe na 263 mieszkańców gminy.

W 2019r. w szkołach zostały przeprowadzone dwa programy rekomendowane „Debata” i „Unplugged”, a także szkolenia dla rodziców uczniów. Została również opracowana diagnoza zagrożeń lokalnych w gminie Sobienie-Jeziory w 2019r.

Z wywiadów przeprowadzonych z pracownikami socjalnymi, członkami Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, członkami zespołu Interdyscyplinarnego, dzielnicowym i terapeutami z Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego wynika, że część dorosłych mieszkańców gminy nie widzi negatywnych skutków problemu społecznego jakim jest uzależnienie od alkoholu, czy narkotyków. Osoby dorosłe nie chcą poddawać się dobrowolnemu leczeniu odwykowemu. Sporadycznie członkowie rodziny, których bliscy mają problem z narkotykami zaczynają szukać pomocy i wsparcia. Problem nadużywania alkoholu często wiąże się z występowaniem zjawiska przemocy w rodzinie.

Realizacja zadań zawartych w Programie dostosowana jest do potrzeb lokalnych i możliwości prowadzenia określonych działań w oparciu o posiadane zasoby instytucjonalne i osobowe, jednak pandemia w 2020r. wpłynęła na życie i działania wszystkich osób co ma i będzie miało odzwierciedlenie także w działaniach profilaktycznych w gminie.

W związku z powyższym w Programie na 2021r. przyjęto do realizacji określone w nim cele i zadania.

Przewodniczący Rady Gminy
Jerzy Janasz